

τονίσουμε πώς τὸ Ἑλληνικὸ σοσιαλιστικὸ κόμμα δὲ θάβανε τόσο ἀσήμαντο ὅσο τὸ ὑπολογίζει ὁ κ. Παπανδρέου πού προβλέπει πὸς οἱ λίγοι Ἕλληνες σοσιαλιστές θὰ ὑποχρεωθοῦν νὰ συνεργαστοῦν μὲ τοὺς πολλοὺς δημοκράτες. Προτιμώτερο θὰ εἶτανε νὰ μὴ συμβουλεύαμε στοὺς ἐργάτες ἢ τοὺς μικροαστοὺς νὰ δημιουργήσουν φιλελεύθερα ἢ δημοκρατικὰ κόμματα, παρὰ νὰ παγαίναμε κατευθείας στὸ Σοσιαλισμὸ, ἀφοῦ στήν Ἑλλάδα δὲ χρειαζόμαστε πολιτικὰς ἐλευθερίες, ἀλλὰ οικονομικὰς μεταρρυθμίσεις.

Τὸ σοσιαλιστικὸ κόμμα θάβαν ἀνάλογο μὲ τὴ βιομηχανία τοῦ τόπου—γράφει ὁ κ. Παπανδρέου—καὶ τὸ παραδεχόμεστε. Δὲ μᾶς φαίνεται ὅμως σωστὸ πὸς τὸ αὐριανὸ Κράτος «ὡς γνήσιον λαϊκὸν δημοκρατικὸν θὰ προσπαθεῖ διαρκῶς νὰ καλλιετερεύσει τὴν θέσιν τῶν ἐργατῶν καὶ τοιοῦτοτρόπως θὰ χαλαρώνει τὰς ἀντιθέσεις τῶν τάξεων». Αὐτὸ τὸ διαρκῶς δὲ θὰ ὑπάρχει διαρκῶς: Οἱ ἄστυ θὰ ξυπηγήσουν, κι' αὐτοὶ, θὰ ἀντιδράσουν στὶς ἐργατικὰς νεμεθεσίαις καὶ στὸ τέλος τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος θὰ πάει μὲ τὸ μέρος τῆς ἀστικῆς τάξεως στήν ὁποία ἀνήκει. Ὅχι λοιπὸν τὴ «χαλάρωσις» στήν πάλιν τῶν κοινωνικῶν μας τάξεων—τὸ γενικὸ συμπέρασμα τοῦ κ. Παπανδρέου—ἔχουμε νὰ περιμένουμε, νὰ προστατέψουμε ἢ νὰ εὐχηθοῦμε, παρὰ τὴν πλήρη ἀντίθεση, ὅπως στὶς εὐρωπαϊκὰς κοινωνίας. Μὲ τὴ χαλάρωσιν θὰ φτάσουμε πίσω στήν πρωτερινὴ ὁμοιομορφία, στή φυλοκρατία καὶ στή συναλλαγὴ μὲ τὴ ἀντίθεση, στή ἐξέλιξί, μας καὶ στὸ Σοσιαλισμὸ. Γὰρ τοῦτο οἱ σοσιαλιστὲς ἔχουν χρέος νὰ ἀντιδράσουν σὲ κάθε τι πού θάρθει νὰ χαλαρώσει τὴν πάλιν τῶν τάξεων. Κατ' ἀνάγκη ὥστε θὰ κτυπήσουν τὸ Σοσιαλισμὸ τοῦ Κράτους καὶ τοὺς ἀνείλικρινεῖς ἀποστόλους του.

Τὴν ἀντίδρασιν αὐτὴν, τὸν παράγοντα δηλαδὴ ἐργάτη—σοσιαλιστή, ὁ κ. Παπανδρέου δὲν τὸν λογαριάζει πολὺ τὸ κάνει, ἐπειδὴ θεωρεῖ δύσκολη τὴ σοσιαλιστικὴ ἀγωγή τοῦ Ἑλληνα ἐργάτη. Δύσκολη, ὁμολογοῦμε πὸς εἶναι ὅταν ὅμως τελειώνεται γίνεται ἐπαναστατικὴ: Στὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ σ' ὅλες τὶς μεσημερινὰς χώρες, εἴτε γιὰ λόγους ἰδιοσυγκρασίας, εἴτε ἐξαιτίας τῆς φτώχειας τοῦ Ἑλληνικοῦ προλεταριάτου ὁ Σοσιαλισμὸς δὲ θάβαν «χαλαρωμένος» παρὰ ἐπαναστατικὸς.

Τὸ «Ἑλληνικὸν Μέλλον» εἶναι μιὰ φωτεινὴ, κι' ἀληθινὴ περιγραφή τοῦ Σοσιαλισμοῦ, γραμμὴν ἀπὸ ἀστὸ εἰλικρινή. Λέμε «ἀστὸ» καὶ λυπούμαστε πού τὸ βιβλίον δὲ μᾶς δίνει τὸ δικαίωμα νὰ ὀνμάσουμε τὸ συγγραφέα τοῦ σοσιαλιστή. Τὸ ἔγραψε, λέει, ἐπειδὴ πιστεύει στὴ συνειδητὴ ἐπέμβασι τῶν ἀνθρώπων στὸ νὰ ἐπιταχύνουν ἢ νὰ ἐπιβραδύνουν τὴν ἐξέλιξιν. Αὐτὸ τὸ πιστεύουν κι' ὅλοι σχεδὸν οἱ νεώτεροι σοσιαλιστὲς: Δὲ ζήτοῦμε νὰ ψέξουμε τὸ συγγραφέα γι' αὐτό. Βλέπουμε μόνο πὸς πούθεν δὲ δηλώνει ἂν ἔγραψε τὸ βιβλίον του γιὰ νὰ ἐπιβραδύνουν οἱ ἄστοι τὸν ἔρχομό τοῦ Σοσιαλισμοῦ στήν Ἑλλάδα ἢ γιὰ νὰ τὸν ἐπιταχύνουν οἱ σοσιαλιστὲς.

Κάπου ὁμολογεῖ πὸς πιστεύει στήν «ἀνιοσοα» ἐξέλιξιν. Οἱ λέξεις ὅμως αὐτὲς ἐρχονται σὲ παραφρονίαν μὲ κάποιαν, θὰ λέγαμε, «κατιοσοαν ὀπισθοδρομικότητα», πού ἐκφράζουν οἱ τελευταῖες σελίδες τοῦ κειμένου μὲ φράσεις ὅσων τὶς ἀκόλουθες: «Οἱ Νέοι Ἕλληνες θὰ προσπαθήσουν νὰ ανταποκριθοῦν ἐπαρκῶς πρὸς τὰς παραδόσεις καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς φυλῆς (:)»—καὶ κεῖ ἔπυο ὁ κ. Παπανδρέου ἀναγνωρίζει τὴν ἀνάγκη «ἰσχυροῦ στρατοῦ καὶ στόλου πρὸς ἔνωσιν τῆς Φυλῆς».

Δὲν τὸ ἐννοοῦμε αὐτό. Δὲ βλέπουμε ποιά συγγένεια μπορεῖ νὰ χεῖ ἢ ἐξέλιξιν μὲ τὶς παραδόσεις. Θὰ προτιμούσαμε ὁ κ. Παπανδρέου νὰ μᾶς ἔλεγε καθάρᾳ ἂν εἶναι φίλος τοῦ Σοσιαλισμοῦ ἢ ἐχθρὸς του: Περισσότερο ἀπὸ κάθε φανερὸ ἐχθρὸ του, ὁ Ἕλληνας σοσιαλιστὴς ἀρχισε νὰ φοβάται τὴν «Ἑλληνικὴ Κοινωνιολογία».

Nous en avons assez!

N. GIANNIOΣ

Ἡ ΚΟΙΝὴ ΓΝΩΜΗ

Ο ΜΠΕΜΠΕΛ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Φίλε «Νουμά».

Στὴν «Ὀργάνωσις» τῆς Κυριακῆς, ὄργανο τοῦ Φυτοφαγικοῦ Δρακουλιστικοῦ Κόμματος, ἔξω ἀπὸ κεῖνα τ' ἀνόητα πού γράφονται γιὰ τὸ Σοσιαλιστικὸ Κέντρο τῆς Ἀθήνας, τὸ μόνο Κέντρο τὸ ὀργανωμένον πάνου στὶς Σοσιαλιστικὰς ἀρχὰς πού ψηφίστηκαν στὰ διεθνῆ σοσιαλιστικὰ συνέδρια, δημοσιεύει κι' ὁ χαριτωμένος Κουρεὺς τῆς Σεβίλλης κ. Σπυρίδων Παλιούρας ἕνα ἄρθρον μὲ τὸν τίτλον: «Πνευματικὴ ἀνεξαρτησία» καὶ γράφει ὅτι: «Εἶναι καιρὸς πιά ἡμεῖς οἱ ἐργάτες νὰ νιώσουμε πὸς δὲν εἶναι λογικὸ νὰ φίνουμε νὰ μᾶς διευθύνουν οἱ διάφοροι φιλεργάτες καὶ ἐντελεκτουέλες πού εἶναι «ἄνθρωποι ἀνείλικρινεῖς», «κατεργαρέοι» καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶναι διαφορὰ τὰ ἐγκεφαλικά κύτταρα τοῦ ἐπιστήμονος ἀπὸ τοῦ ἐργάτου, ἐκεῖνο πού μᾶς χωρίζει εἶναι τὸ καλλιεργημένον καὶ τὸ ἀκαλλιεργητο, νὰ φροντίσουμε λοιπὸν κι' ἡμεῖς νὰ καλλιεργήσουμε τὰ κεφάλια μας»

Εἶναι νὰ λιγώνεται κανένας στὰ γέλοια ἢ δὲν εἶναι: Ἔτσι πὸς τοῦ βουλήθηκε τοῦ ἐργάτη κ. Σουράφη, πού ξέρει καλῶς, καὶ τί εἶναι «ἐκτελεκτουέλος», στὰ καλὰ καθοόμενα νὰ πάρει τὴν ἔδραν τοῦ Μπέμπελ στὴ Ράιτσταγ, πού κι' αὐτὸς εἶτανε ἐργάτης τορναδόρος: Εἶναι νὰ γελαίει κανένας μὲ τὶς πλουτοκρατικὰς βλέψεις τοῦ Παλιούρα, πού ἀπ' τὴ μιὰ λέει τοὺς διανοούμενους πού βρίσκονται πλαῖ στοὺς ἐργάτες ἀνείλικρινεῖς, κατεργαρέους, ἐκμεταλλευτὲς, κι' ἀπ' τὴν ἄλλη, παρουσιάζεται τελειοποίησι τοῦ ἐκμεταλλευτῆ, πού πάσχει γιὰ τὸν ἀδερφὸ ἐργάτη, μὰ ἔχει κι' ἔτοιμα, ἄ-

νοιγμένο, άκονισμένο τὸ ψαλλίδι του γιὰ νὰ καλλιεργήσει τὰ ἀκαλλιέργητα κεφάλια ;

Τώρα θὰ μοῦ πεις πῶς ὁ Παλιούρας πού στο 524 φύλλο τούτης τῆς χρονιάς σου καλοῦσε τοὺς φιλόλογους νὰ σπάσουνε τίς πέννες τους καὶ νὰ κατέδουνε νὰ μορφώσουνε τὸ λαό, ἐν «μῆ νυκτι καὶ μόνη», ἄλλαξε ἰδέες, ἔγινε «ἀντιεντελεχτουαλίστας ;» Πῶς ὁ Βρυτος αὐτός, πού γι' αὐτὸν ἔγραψε τόσα καλὰ ὁ Α. Τρανός στο 475 φύλλο του, ὁ Γιαννιός πρόλογο στὴ φυλλάδα του : «Διάβασε Ἐργάτη», πού καταπιάστηκε μαζί του κι' ὁ κ. Α. Πάλλης στο 491 φύλλο σου, ἄλλαξε ἀρχές καὶ τοῦ βουλήθηκε γιὰ μιὰ στιγμή νὰ γείνει Μπέμπελ ἢ Γκόρκη τῆς Ἑλλάδας ; — Ἐ! φίλε μου, ἐδῶ στήν Ἀθήνα εἶναι μιὰ φαγιάνα, πού τρώει τοὺς ἀνθρώπους πού δὲν ἔχουνε χαραχτήρα. Ἴσως καὶ στο δημοτικιστικὸ ἀγῶνα νᾶχεις μιὰ τέτοια φαγιάνα πού πλάϊ τῆς ἔχει μαζέψει ἄλλους τοὺς ἀχαραχτήριστους δημοτικιστές. Λοιπὸν, ὁ Παλιούρας στήν ἀρχὴ εἶτανε **σοσιαλιστής!** (ἔχει σοσιαλιστῆς!) μὴ μπορώντας νὰ σταθεῖ πάνου στις Μαρξιστικὰς ἀρχές, λάκησε καὶ τράβηξε στὴ φαγιάνα τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς, 40, ἔμπλεξε καὶ πέρα με τοὺς Συνδικαλιστῆς, ἀναρχικούς, χριστιανοσοσιαλιστῆς, Δρακουλιστῆς—ἔγεινε κι' αὐτός «Ἐτσιθειλιστῆς» καὶ σάν τοῦ εἶπαν οἱ σοφὴ συντρόφι του πῶς εἶναι μεγάλο μυαλό, πῶς εἶναι φαινόμενο, πῶς εἶναι ὁ Μπέμπελ τῆς Ἑλλάδας—ἐτίναξε τὸ ζυγὸ τῶν φιλόλογων.

Διάβασε, λοιπὸν, Ἐργάτη. Ξούρισε Παλιούρα ἀκαλλιέργητα κεφάλια καὶ ἔννοιαι σου — θάχουμε πελατεία !

Γειά σου

ΠΑΝΟΣ ΤΡΑΤΑΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΦΙΛΟΙ (*)

Ἀγαπητὴ κ. Ταγκόπουλε,

Πολὺ λυπᾶμαι ἂν ἔγιναι καὶ γὼ ἀφορμὴ νὰ χολωθεί ἓνα φωτισμένο παιδί τῆς εὐγενικῆς Γαλλίας. Ζητάω νὰ μὲ συμπαθήσει . . . Ζητάω νὰ μὲ συμπαθήσουνε οἱ φίλοι μας οἱ Γάλλοι, μὰ κι' οἱ φίλοι μας οἱ Γερμανοὶ κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι φίλοι μας, σ' ὅποιο ἔθνος κι' ἂν ἀνήρουνε καὶ σ' ὅποιο ἀπ' τὰ δυὸ στρατόπεδα κι' ἂν βρῖσκονται **προσωρινά**. Καὶ προπάντων νὰ μὴ μᾶς κατηγορήσουνε γι' ἀχάριστους, ὅσους ἀπὸ μᾶς δειχνόμαστε οὐδέτεροι πρὸς τὸν ἀγῶνα τους, πού μὲ θλίβει καὶ πού, ἀλλοίμονο, δὲ μ' ἐνθουσιάζει καθόλου ! Ἡ οὐδετερότητά μου δὲν εἶναι ἀδιαφορία : εἶναι βαθεῖα θλίψη καὶ θερμὴ ἀγάπη, κι' εἶναι ἀποσβόλωμα μπρὸς

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ». Τὸ γράμμα αὐτὸ θάπρεπε νὰ σταλθεῖ στὸν εὐγενικὸ μας φίλο πού παραξήγησε τὴ στάση τοῦ «Νουμά» καὶ μᾶς παραποῆθηκε πικρὰ γι' αὐτὸ, μὰ τὸ τυπώνουμε δὴ σὰ γενικὴ ἀπάντησι σὲ ὅσους εἰς ἡμᾶς Γάλλους ἢ Γερμανοὺς, τύχει καὶ παραξήγησουνε τὴ στάση πού κρατάμε ἀγνάντια στο σημερινὸ κανιβαλικὸ αἱματοκὺλισμα.

στὴ μπόρα, πού ξέσπασε ἔτσι ξαφνικὰ καὶ τόσο ἄδικα, κι' εἶναι ἡ ἄθυμία μου στο ἄκουσμα τοῦ ἀλληλοβοηθιατοῦ καὶ τῆς ἀλληλοκατηγορίας, πού τουλάχιστο αὐτὸ μποροῦσε νὰ λείπει . . .

Ἐκεῖνο ὅμως πού μὲ ἔκακοφαίνεται ἀκόμα περισσότερο, εἶναι ὅτι τὸ ἐκλεχτὸ παιδί τῆς μάννας Γαλλίας, πού ἔταψε ν' ἀγαπᾷ τὸ «Νουμά», ἐπειράχτηκε πού ἔδειξε τὴν ἀπορία μου, πῶς χάθηκαν οἱ **ἀνθρωπόφιλοι** ἀπ' τὴν ὑδρόγειο, καὶ τὴν ἔχαραχτήριζε κάπως σάν ἀχαριστία. «Γιατί, λέει, τότε κι' οἱ Γάλλοι νὰ μὴ λέγαμε : ἐμεῖς μισότουρκοὶ ; γιατί ὄχι ἀνθρωπόφιλοι ;» . . . Πῶς ; Εἶναι λοιπὸν μισότουρκοὶ οἱ εὐγενικοὶ Γάλλοι ; Ἐγὼ δὲν εἶμαι, οὔτε κι' εἶμαι μισότουρκος ! Μὲς στίς σφαῖρες τους βρέθηκα καὶ σφαῖρες τοὺς ἔστειλα, μὰ ἡ ψυχὴ μου δὲν ἐμίσησε τὸ τουρκικὸ λαό. Τοὺς τούρκους αἰχμαλώτους τοὺς ἐξερροκρότησε ὁ ἑλληνικὸς λαός, ὅταν ἐβγήκανε στὸν Πειραιά . . .

Τὸ φοιχτὸ μῖσος πού χώρισε ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα σὲ δυὸ φανατισμένα ἀντίπαλα στρατόπεδα — τὸ μῖσος, κι' ὄχι ὁ πόλεμος, μ' ἔκανε νὰ στρέψω ἀπετισημένα γύρω μου τὰ μάτια καὶ νὰ ρωτήσω : πού ἔναι λοιπὸν οἱ φιλόανθρωποι ; . . . Αὐτὸ τὸ φοιχτὸ πράμα, αὐτὸ τὸ κακὸ ἀγκάθι, τὸ μῖσος γιὰ ἓνα ὀλόκληρο λαὸ δὲ φυτρώνει εὐκόλα στὴν καρδιά μου, κι' ἀκόμα δυσκολώτερα γιὰ ἓνα λαὸ πολιτισμένον καὶ ἄξιο σάν τὸ γερμανικόν. Τί ; μὴ θὰ βάλουμε τοὺς Γερμανοὺς ὁμοιά με τοὺς Τούρκους ; . . . Δάκρια μοῦ ἀνερβαίνουνε στὰ μάτια, πού δὲ βλέπω Γάλλους καὶ Γερμανοὺς νὰ κρατιοῦνται ἀπ' τὸ χέρι σάν καλοὶ φίλοι, γιὰ δικὸ τους καλόν, καὶ γιὰ καλὸ ὄλου τοῦ κόσμου . . . Ἐτσι ἀγαπᾶω ἐγὼ τοὺς Γάλλους ! . . . Ἡ δική μου ἀγάπη δὲν κάνει λογαριασμούς ! Καλότυχοι ἐκεῖνοι πού παζαρεύουνε τίς ἀγάπες τους σὰ σαράφηδες ! Καλότυχοι κι' ἐκεῖνοι, πού γι' αὐτοὺς συμφέρο κι' ἀγάπη καὶ δίκαιο κι' ἀλήθεια καὶ πολλὰ ἄλλα ἀξιολόγα πράματα βρῖσκονται πάντοτε μέσα στὸν ἴδιο μπόγο, πού τὸν ἔνε **ἐγὼ**—αὐτοὶ δὲ θὰ δυσωρεστήσουνε ποτὲ τοὺς φίλους τους . . . ἔξὸν ἂν ἔχουνε κέρδος . . .

Δικό σου

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

Ἀθήνα, 8. 12. 1914

ΣΑΑΔΗ. — Κεῖνο τὸν καιρὸ σπούδαζα στο Πανεστῆμιο τοῦ Νιζάμ καὶ κρατοῦσα τὸν κορβανά τῆς σχολῆς. Μὰ ἀφιέρωνα τίς μέρες καὶ τίς νύχτες μου νάποχτώ ὅσο περισσὸ ερημὰ μᾶθησι μποροῦσα, καὶ νὰ τὴ μεταδίνω καὶ στοῦς ἄλλους. Μιὰ μέρα εἶπα στο δάσκαλό μου :

— Δάσκαλε σοφὴ ! Ὁ τάδεσ ἀπὸ τοὺς σεμιμαθῆς μου μὲ ζουλεύει. Ὁ φτόνος τοῦ δαγκώνει τὴν καρδιά κάθε φορὰ πού μὲ βλέπει νὰ ξηγάω τὸ ἅγιο Κοράνι.

Ἐὸ δάσκαλός μου κατσούφιασε.

— Τί παρᾶξενον πράμα ! εἶπε δυνατὰ. Κατηγορεῖς τὴ ζηλοφτόνια τοῦ σεμιμαθητῆ σου, μὰ θαρρεῖς πῶς ἢ ἀβανιά εἶναι καλόν, καὶ πῶς ἀξίζει ἔταινους ; Ἄκου, παιδί μου ! Ἄν τὰ κακὰ ψυχόρημα τοῦ παληκαριοῦ αὐτονοῦ, τότε σπρώχνουνε στο δρόμο τῆς κόλασης, ἰσὶ, περνώντας ἀπὸ ἄλλο μονοπάτι, θὰ τὸν ἀνταμώσης στὸν ἴδιο δρόμο.